

Lasten
Forssa

FORSSAN KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMA 2021

FORSSAN KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMA 2021

SISÄLLYS

1. Johdanto	4
2. Arvot ja tavoitteet	5
3. Seitsemän L-kirjaimen kulttuuripolut	7
3.1 Leikki	7
3.1.1 Leikin määritelmä ja tavoitteet	8
3.1.2 Leikin polku	9
3.2 Lukeminen	10
3.2.1 Lukemisen määritelmä ja tavoitteet	10
3.2.2 Lukemisen polku	12
3.3 Luovuus	13
3.3.1 Luovuuden määritelmä ja tavoitteet	13
3.3.2 Luovuuden polku	14
3.4 Läsnäolo	15
3.4.1 Läsnäolon määritelmä ja tavoitteet	16
3.4.2 Läsnäolon polku	16
3.5 Liike	18
3.5.1 Liikkeen määritelmä ja tavoitteet	19
3.5.2 Liikkeen polku	20
3.6 Laatu	22
3.6.1 Laadun määritelmä ja tavoitteet	22
3.6.2 Laadun polku	23
3.7 Luonto	24
3.7.1 Luonnon määritelmä ja tavoitteet	25
3.7.2 Luonnon polku	25
4. Forssan kulttuurikasvatussuunnitelman (2021) pääasialliset sisällöntuottajat	27
5. Lähteet	27
Liite 1: Kirjastopolku	28
Liite 2: Oman alueen kulttuurikohteet	30

1. JOHDANTO

Tämä kulttuurikasvatussuunnitelma on varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmia täydentävä asiakirja. Forssan kulttuurikasvatussuunnitelma on laadittu vuonna 2017. Tämä on vuoden 2021 päivitetty versio. Tavoitteena on arvioida ja päivittää suunnitelmaa kahden vuoden välein.

Forssan kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteena on kokonaisvaltaisesti hyvinvoiva lapsi ja nuori, joka uskoo itseensä ja mahdollisuuksiinsa, on utelias uusia asioita kohtaan, on valmis oppimaan ja välittää muista.

Kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten mahdollisuutta osallistua ja tutustua monipuolisesti kulttuuriin ja taiteeseen, luoda heille elämyksellisiä kokemuksia, tukea tasapainoista kasvua ja edistää lasten itse luomaa kulttuuria. Suunnitelman keskiössä on lapsi ja nuori.

Kulttuurikasvatussuunnitelman toimintaa ohjaavat valtakunnalliset asetetut normit ja Forssan kaupunkistrategian sekä Lasten-Forssan arvomaailma. Tavoitteiden työstämisessä on huomioitu Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton Laatukäsikirjan asettamat suuntaviivat lastenkulttuurille.

Kulttuurikasvatussuunnitelmaa on työstänyt vuonna 2017 työryhmä kasvatust- ja opetuspäällikkö **Tiina Kemppaisen** johdolla. Työryhmän jäsenet ovat vastaava lastentarhanopettaja **Kirsi Kangas**, koulunjohtaja **Atte Lähdekorpi** ja kirjastotoimenjohtaja **Maarit Järveläinen** sekä Kulttuuriyhdistys Kuvio ry:n kulttuurituottaja **Minna Lehtola** osana verkostomaisen lastenkulttuurikeskus LEKAN palveluja.

Kulttuurikasvatussuunnitelmaa on ollut myös mukana työstämässä silloinen Wahren-keskus, varhaiskasvatus ja peruskoulu.

Kulttuurikasvatussuunnitelma on päivitetty keväällä 2021. Työryhmässä mukana olivat kirjastotoimenjohtaja **Maarit Järveläinen**, kasvatust- ja opetuspäällikkö **Tiina Kemppainen** sekä Kulttuuriyhdistys Kuvio ry:n LEKA-lastenkulttuurikeskuksen kulttuurituottaja **Maiju Viitanen**.

2. ARVOT JA TAVOITTEET

Forssan kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteena on taata lapsille ja nuorille yhdenvertainen mahdollisuus osallistua paikalliseen kulttuuriin ja edistää heidän itse luomaansa kulttuuria. Tätä tuetaan vahvistamalla kulttuurin monimuotoisuutta, lasten ja nuorten kulttuuripalveluiden saavutettavuutta ja oikeutta osallistua kulttuuri- ja taide-elämään.

Tavoitteena on tehdä nykyinen toiminta näkyväksi ja kehittää lastenkulttuurityön laatua. Kulttuurikasvatussuunnitelma laaditaan lapsiystävällinen toimintakulttuuri huomioiden. Tavoitteena on luoda kulttuurista yleissivistystä, tukea kulttuuri-identiteetin muodostumista ja vahvistaa kulttuurin moninaisuutta.

Lapsiystävällinen toimintakulttuuri on lasten ja nuorten kuulemista ja aikuisten lä-

näoloa. Toiminnassa tuetaan lapsen ilmaisu- ja tekemistä sekä painotetaan toiminnallisuuteen, osallisuuteen ja hyvinvointiin.

Yhdenvertaista mahdollisuutta osallistua kulttuuriin tuetaan seitsemällä L-kirjaimella, ja niistä jokainen on tärkeä osa varhaiskasvatuksesta lukiolaisille ja toisen asteen opiskelijoille suunnattua toimintaa kulttuurikasvatussuunnitelman puitteissa. Seitsemän L-kirjainta koostuvat sanoista *leikki, lukeminen, luovuus, läsnäolo, liike, laatu ja luonto*.

Forssan kulttuurikasvatussuunnitelmaa ohjaa seitsemänä L-kirjaimena ilmenevät pedagogiset valinnat, ja eri ikäryhmissä huomioidaan kaikki seitsemän L-kirjaimen teemaa.

3. SEITSEMÄN L-KIRJAIMEN KULTTUURIPOLUT

Leikki, lukeminen, luovuus, läsnäolo, liike, laatu ja luonto muodostavat seitsemän kulttuuripolkua, joita kahdeksas L eli lapsi kulkee varhaiskasvatuksesta toisen asteen koulutuksen loppuun saakka. Seuraavaksi määritellään kukin L-kirjain sekä esitellään sisältöjä ja sisällöntuottajia kullekin kulttuuripolulle.

Sisältöjä tuottavat Forssan omat yksiköt varhaiskasvatus, perusopetus, nuorisotoimi, kirjasto, Forssan museo, Forssan Kuvataidekoulu, Lounais-Hämeen musiikkiopisto sekä Wahrenopisto. Lisäksi kunkin kappaleen loppuun on listattu ulkopuolisten sisällöntuottajien linkkejä. Näitä sisältöjä kukin lasten ja nuorten parissa työskentelevä voi hyödyntää tilanteen mukaan.

Kunkin L-kirjaimen kappaleessa on määritelty sekä kaikille kohderyhmään kuuluville saavutettavia, ilmaisia, vuosittain toistuvia sisältöjä että muita sisältöjä, jotka saattavat sisältää maksuja. Sisällöt perustuvat Forssan kulttuurikasvatuksen vuosikelloon (2021).

3.1 LEIKKI

3.1.1 Leikin määritelmä ja tavoitteet

Leikistä, leikkimielisyydestä ja leikinomaisuudesta hyötyvät kaiken ikäiset monin eri tavoin. Leikin merkitystä ei pidäkään vähätellä tai yksinkertaistaa – leikki opettaa, kehittää ja tuottaa iloa. Filosofi, tutkija Frank Martela (2016) toteaa: ”Meidän kannattaa vaalia leikinomaisuutta elämässä kaikin tavoin. Ei vain siksi, että se johtaa parempiin tuloksiin niin lapsenkasvatuksessa kuin työpaikoillakin. Vaan siksi, että leikkiesämme toteutamme lopulta ihmisenä olemisen syvintä olemusta.”

Leikin kautta lapsi oppii havainnoimaan ja hahmottamaan ympäröivää maailmaa. Hän oppii monia sosiaalisestikin tärkeitä taitoja, kuten kommunikaatiota ja vastuun ottamista. Lapsen keskittyminen kehittyy, ja hän tekee oivalluksia. Leikki kehittää mielikuvitusta ja tuottaa iloa. Kannustamme lasten ja nuorten kanssa työskenteleviä luomaan leikin ja luovuuden vapaata ilmapiiriä ja mahdollistamaan leikki luovien prosessien työkaluna virheen pelon sijasta.

Alle kouluikäisillä painopisteenä on leikkiin kannustava toimintakulttuuri, jossa tunnustetaan leikin merkitys lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle sekä mahdollistetaan leikki. Aikuinen tunnistaa leikkiä rajoittavia tekijöitä ja kehittää leikkiä edistä-

viä toimintatapoja ja oppimisympäristöjä. Lapsilla ja aikuisilla on mahdollisuus kokea yhdessä tekemisen ja leikin iloa. (VoxForssa2019: 39.)

Yhteisössä kannustetaan kaikkia kekseliäisyyteen, mielikuvituksen käyttöön, omaan ilmaisuun ja luovuuteen. Leikki saa näkyä ja kuulua. Lasten leikkialoitteille, kokeiluille ja elämyksille annetaan tilaa, aikaa ja leikkirauhaa. Leikkiville lapsille ja aikuisille mahdollistetaan keskittyminen leikkiin. (VoxForssa2019: 39.)

Peruskouluikäisillä leikin mahdollistaminen eri muodoissaan on tärkeää etenkin alkuopetuksessa. Mahdollistamisen rinnalle nousee leikin hyödyntäminen opetuksessa ja oppimisessa. Oppimisen motivaatiota edistetään leikin avulla. Pelillistäminen, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat otetaan käyttöön. Leikin avulla opitaan kulttuuriperinnöstä, kulttuuri-identiteetistä ja kansainvälisyydestä.

Toisella asteella painottuvat metodeina tutkiva oppiminen ja pelillistäminen. Esimerkiksi kulttuuriperinnön, kulttuuri-identiteetin ja eri kulttuurien tuntemuksen kasvattaminen ovat tärkeitä sisältöjä.

3.1.2 Leikin polku

Kaikille saavutettavat sisällöt

Lounais-Hämeen Musiikkiopisto & Varhaiskasvatus

Maaliskuu: esikoululaiset pääsevät Musiikkiopiston opettajien opastuksella kokeilemaan soittimia Musiikkiopiston tiloissa.

Perusopetus

Lokakuu: Yläkoulun tukioppilaiden järjestämä Halloween-tapahtuma alakoulussa

Nuorisotoimi

Maaliskuu: Hiihtoloma (vko 9): Vieremän talvirieha koko perheelle

Kirjasto

Kokoelma ammattitaitoisesti valittua, laadukasta lapsille ja nuorille suunnattua aineistoa.

Satutuokioita ja satupassi alle kouluikäisille.

Lukupassi ja Kurttuuli-kierroksia esikoululaisille.

Kirja- ja musiikkivinkkausta (eri genreistä sekä uutuuksista), lukudiplomi sekä pelikasvatussisältöjä ala- ja yläkoululaisille sekä toisen asteen opiskelijoille.

Forssan Museo

Huhtikuu: lita ja langan tarina: Esikoululaiset ja/ tai 1. luokkalaiset tutustuvat litanuken opastuksella Forssan museoon. litan hahmo on 12-vuotias tehdastyöläinen. Lokakuun loppu – marraskuun alku, Halloween: Pimeät museokierrokset esikoululaisille

Muut sisällöt

Nuorisotoimi

Toukokuu: helatorstai: koko perheen huvipuistoretki Linnanmäelle tai Särkänniemeen

Teemapäiviä

Lokakuu: Peliviikko

27.10. Nallepäivä, lastenkulttuurin teemapäivä

Ulkopuolisia sisällöntuottajia

Lastenkulttuurikeskusten liitto:

<https://lastenkulttuuri.fi/>

Muumimuseo:

<https://www.muumimuseo.fi/>

Peliviikko: <https://peliviikko.fi/>

Suomen Lelumuseo Hevosenkä Näytelykeskus Weegeessä:

<https://www.kulttuuriespooli.fi/fi/node/906>

Suomen Pelimuseo:

<http://vapriikki.fi/pelimuseo/>

3.2 LUKEMINEN

3.2.1 Lukemisen määritelmä ja tavoitteet

Elämme moninaisten tekstien maailmassa, jossa tarvitaan erilaisten viestien tulkinta- ja tuottamistaitoja. Näitä taitoja kutsutaan monilukutaidoksi.

Monilukutaito on kulttuurisesti moninaisten viestien ja ympäröivän maailman ymmärtämisen sekä vuorovaikutuksen näkökulmasta keskeinen perustaito. Monilukutaidon perustana on laaja tekstikäsitelmä, jonka mukaan erilaiset tekstit voivat olla muun muassa kirjoitetussa, puhutussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa. Siihen sisältyy erilaisia lukutaitoja

kuten kuvanlukutaito, numeerinen lukutaito, medialukutaito ja peruslukutaito. Monilukutaito liittyy kiinteästi ajattelun ja oppimisen taitoihin. (VoxForssa 2019: 14.)

Monilukutaidon kehittyminen on oleellisen tärkeää, ja aikuisen tulee tukea kehitystä. Monilukutaitoisiksi kehittyäkseen lapset tarvitsevat aikuisen mallia sekä rikkaa tekstiympäristöä, lasten tuottamaa kulttuuria sekä lapsille soveltuvia kulttuuripalveluja (VoxForssa 2019: 14.)

Monilukutaidon ohella lukemisen kenttään kuuluvat esimerkiksi kielitietoisuuden ja kulttuurisen yleissivistyksen kehittyminen. Lapsen uteliaisuutta ja kiinnostusta kieliin, teksteihin ja kulttuureihin vahvistetaan (VoxForssa2019: 40.) Kiinnostuksen myötä avautuu myös loputon taiteellisten kokemusten maailma kirjallisuuden eri muotojen kautta.

Alle kouluikäisillä monilukutaitoa voi vahvistaa eri tavoin. Forssan varhaiskasvatussuunnitelmassa eritellään esimerkiksi seuraavat osa-alueet.

Asioita ja esineitä nimetään yhdessä lapsen kanssa ja opetellaan erilaisia käsitteitä. Lapselle opetetaan valmiuksia ymmärtää moninaista tekstimaailmaa: esimerkiksi digitaaliset ympäristöt, mainokset, emojiit ja sosiaalinen media.

Erilaisia lukutaitoja, kuten kuvanlukutaitoa, numeerista lukutaitoa, medialukutaitoa ja peruslukutaitoa kehitetään. Monilukutaito liittyy kiinteästi ajattelun ja oppimisen taitoihin.

Monilukutaito on myös tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksien ymmärtämistä ja hyödyntämistä arkielämässä. Lapsia opastetaan tieto- ja viestintäteknologian monipuoliseen ja turvalliseen käyttöön. Lapsen kanssa tutustutaan erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin, sovelluksiin ja peleihin. Leikissä, tutkimisessa, liikkumisessa sekä taiteellisessa kokemisessa ja tuottamisessa hyödynnetään digitaalista dokumentointia. Lapsi tuottaa sisältöjä itse ja yhdessä muiden lasten kanssa. (VoxForssa 2019: 14.)

Perusopetuksessa laajennetaan lukemisen kenttää esimerkiksi eri kirjallisuuden lajien avulla. Tutustutaan eri kirjallisuuden lajeihin eri menetelmiä käyttäen. Herätetään kiinnostus kirjallisuutta kohtaan ja luodaan pohja elinikäiselle lukuharrastukselle.

Toisella asteella tuetaan mm. kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta. (LOps2019: 65.)

3.2.2 Lukemispolku

Kaikille saavutettavat sisällöt

Varhaiskasvatus

Jokaiselle lapselle luetaan ääneen päivittäin.

Lapsia innostetaan tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan monipuolisesti viestejä erilaisissa, myös digitaalisissa ympäristöissä.

Perusopetus

Loka- ja maaliskuu: ala- ja yläkoulut, ennen syys- ja hiihtolomaa: Lukemalla lomalle -päivä

Kirjasto

Kokoelma ammattitaitoisesti valittua, laadukasta lapsille ja nuorille suunnattua aineistoa.

Satutuokioita ja satupassi alle kouluikäisille.

Lukupassi ja Kurttuuli-kierroksia esikoululaisille.

Kirja- ja musiikkivinkkausta (eri genreistä sekä uutuuksista), lukudiplomi sekä mediakasvatussisältöjä ala- ja yläkoululaisille sekä toisen asteen opiskelijoille.

Kirjasarjoja, lukuhaasteita, suosikkilistoja ala- ja yläkoululaisille.

Kirjailijavierailuja ala- ja yläkouluille sekä toisen asteen oppilaitoksiin.

Kirjaston käytön opastusta ja tukea tutkielman tekoon ja opiskeluun ala- ja yläkoululaisille.

Forssan museo

8.–14.2., Mediataitoviikko: Mediamysteeri
7. luokkalaisille: Tutustutaan museon sisältöihin median näkökulmasta. Kilpailu, jossa suoritetaan tehtäväkortteja ryhmissä ja liikutaan näyttelytilassa.

Teemapäiviä

8.9. kansallinen lukutaitopäivä

10.10. Aleksin Kiven päivä ja suomalaisen kirjallisuuden päivä, mielikirjapäivä ja lukemisen teemapäivä

18.10. Sadun päivä

Helmikuu: mediataitoviikko

2.4. kansainvälinen lastenkirjallisuuden päivä, H. C. Andersenin päivä

9.4. Mikael Agricolan päivä, suomen kielen päivä

23.4. maailman kirjan päivä, kirjan ja ruusun päivä

Ulkopuolisia sisällöntuottajia

Lukukeskus: <https://lukukeskus.fi/>

Lukuviikko: <https://lukuviikko.fi/>

Lastenkirjainstituutti:

<https://lastenkirjainstituutti.fi/>

Maailman kirjan päivä: <https://maailman-koulu.fi/maailman-kirjan-paiva/>

Mediataitoviikko:

www.mediataitoviikko.fi

Sadun päivä: <https://satupaiva.fi/>

Sivupiiri:

<https://www.kirjasampo.fi/fi/sivupiiri>

3.3 LUOVUUS

3.3.1 Luovuuden määritelmä ja tavoitteet

Luovuus on ihmisen kykyä kehittää uutta. Se voi koostua mm. omaperäisyydestä, esteettisestä harmoniasta, uutuudesta, epätavallisuudesta ja nerokkuudesta. Luovuuden tuloksena voi syntyä esim. musiikkikappaleita, runoja, maalauksia, keksintöjä, ratkaisuja ongelmiin ja ajattelutapoja.

Puhutaan luovasta persoonasta, kun ihminen on hyvin tietoinen sekä sisäisestä että ulkoisesta maailmasta. Hän on utelias ja pyrkii tietoisesti erittelemään tekemiään havaintoja ja kokemuksia ennakkoluulottomasti. Luovaan persoonallisuuteen liitetään usein myös sitkeys ja motivoituneisuus sekä epätavallisen joustava, mutta intensiivinen tapa käsitellä ideoita ja materi-

aaleja sekä yhdistää uudet käyttötavat omiin ajatteluprosesseihin, mistä seuraa uudenlainen lopputulos.

Tämän L-kirjain pyrkii tukemaan erilaisin tavoin lasten ja nuorten luovuutta, heidän itsetuntemustaan sekä mahdollisuutta kehittyä tasapainoisiksi, myötätuntoisiksi ja omatoimisiksi yhteisönsä jäseniksi. Kaikenlainen luovuus edistää moninaisuuden ja erilaisuuden ymmärtämistä, hyväksymistä ja kunnioittamista sekä siten myös kulttuurista ja sosiaalista kestävyyttä. Luovuuden tuloksena syntyneet uudet keksinnöt tai toimintatavat voivat myös parantaa taloudellista kestävyyttä, kun ne liittyvät esim. tuotantoprosesseihin.

3.3.2 Luovuuden polku

Kaikille saavutettavat sisällöt

Varhaiskasvatus

Maalis–huhtikuu, joka toinen vuosi: Varhaiskasvatuksen projektien esittelyä Vinkkelissä: eri teemoja avataan lasten tekemien teosten kautta monitaiteisesti, ja lapsilähtöisesti sekä lasten ajattelun näkyväksi tekemistä muilla tavoin.

Joulukuu: joulujuhla: eri taiteenlajeja

Perusopetus

Joulukuu: joulujuhla: eri taiteenlajeja

Huhtikuu: Lasten näyttely Vinkkelissä

Toukokuu: kevätjuhla: eri taiteenlajeja

Nuorisotoimi

Syyskuu & marraskuu: Kuvion taidenuokkarit (eri taidemuodot, esim. valokuvaus)

Kesäkuu: 1.–4.-luokkalaisille päiväleirejä nuorisotilalla: työpajaretkiä (kädentaidot)

Kirjasto

Kokoelma ammattitaitoisesti valittua, laadukasta lapsille ja nuorille suunnattua aineistoa.

Satutuokioita ja satupassi alle kouluikäisille.

Lukupassi ja Kurttuuli-kierroksia esikoululaisille.

Kirja- ja musiikkivinkkausta (eri genreistä sekä uutuuksista), lukudiplomi sekä mediakasvatussisältöjä ala- ja yläkoululaisille sekä toisen asteen opiskelijoille.

Forssan Museo

Lokakuu: Opi museossa -koululaisviikko:

5. luokkien Tavarataivas-pakopeli

Muut sisällöt

Lounais-Hämeen Musiikkiopisto

Kesäkuu tai elokuu: Viikon kestävä bändikesäleiri 7.–18-vuotiaille. Soittokokemusta ei tarvita. Päiväleiri Musiikkiopiston tiloissa.

Wahren-opisto

Huhtikuu: Lopputyöt esillä Wahren-opiston tiloissa tai keväänäyttelyssä

Toukokuu: Teatteriesitykset

Forssan Kuvataidekoulu

Huhti–toukokuu: Keväänäyttely (paikka vaihtuva) ja lopputyönäyttely Forssan museolla.

Kesäkuu: Kesäkuvikset-päiväleiri 4–11-vuotiaille Kuvataidekoululla

Ulkopuolisia sisällöntuottajia

Forssan museon Galleria Moletti:

<http://www.forssanmuseo.fi/vierailijalle/nayttelyt/>

Forssan Mykkäelokuvayhdistys:

<https://www.forssasilentmo-vie.com/info/mykkaelokuvayhdistys/>

Forssan seudun kamerat ry:

<https://forssanseudunkamerat.fi/>

Forssan Teatteri:

<https://www.forssanteatteri.fi/>

Kuhankosken Kilta ry:

<http://www.kuhankoskenkilta.fi/>

Lounais-Hämeen Musiikkipäivät ry:

<https://www.lounaishameenmusiikkipaivat.fi/>

Näyttelytila Vinkkeli:

<https://www.forssa.fi/vapaa-aika-ja-matkailu/kulttuuri/nayttelytila-vinkkeli/>

Opi museossa -viikko: <https://opimuseossa.fi/opimuseossa/opi-museossa-viikko>

Tiedekeskus Heureka:

<https://www.heureka.fi/>

3.4 LÄSNÄOLO

3.4.1 Läsnaolon määritelmä ja tavoitteet

Läsnaolo on tietoista ja hyväksyvää läsnäoloa, sensitiivisyyttä. Yhtenä teemana sisällöissä näkyy yhdenvertaisuus. Kaikki lapset ovat yhdenvertaisia, ja tätä halutaan edistää esimerkiksi monissa vuoden aikana tapahtuvissa tapahtumissa.

3.4.2 Läsnaolon polku

Kaikille saavutettavat sisällöt

Varhaiskasvatus

Kerran vuodessa museovierailu Forssan museoon: Mistä minä tulen? Mitkä ovat juureni?

Perusopetus

Joulukuu: Adventtitapahtuma: kuoro, perinteet ja historian näkökulma

Joulukuu: Lucia-kulkue

Perusopetus, nuorisotoimi, Forssan ev.lut. seurakunta

Elokuu: 7. luokan ryhmäytymispäivät: kulttuuriohjelmaa

Nuorisotoimi

Kesä- tai elokuu: Liikennepuisto pick-nick-tapahtuma: esiintyjä

Alle kouluikäisillä fokuksessa on yhtäältä itsensä havainnointi, toisaalta ympäröivän maailman havainnointi ja vuorovaikutus muiden kanssa. Perusopetusikäisillä nousevat tärkeiksi esimerkiksi keskittyminen tähän hetkeen ja moniaistisuus. Toisella asteella opetellaan mm. itsensä ja muiden hyväksymistä ja nautitaan kulttuurista.

Kirjasto

Turvalliset aikuiset tukevat lasten ja nuorten kirjastoasiointia.

Kokoelma ammattitaitoisesti valittua, laadukasta lapsille ja nuorille suunnattua aineistoa

Satutuokioita ja satutunnit alle kouluikäisille.

Kurttuuli-kierroksia esikoululaisille.

Kirjaston käytön opastusta, tukea tutkielman tekoon sekä mediakasvatussisältöjä ala- ja yläkoululaisille

Forssan museo

Toukokuu: 1.–4. luokkalaisten vierailut Ronttismäen tehtaalamuseolle

Yhdenvertaisuustapahtumia

Varhaiskasvatus & perusopetus

7.12.: Forssan lapsiystävällisyyskuntastatuksen myöntöpäivä: kolme konserttia Feeniksissä

Nuorisotoimi, Kirjasto, Forssan museo, MLL, taiteen perusopetus (Wahren-opisto, Forssan Kuvataidekoulu) (vas- tuullisen järjestäjän vuoro kiertää)

Joulukuu, helmikuu, maaliskuu, huhtikuu, toukokuu: Kehräämön perhelauantai

Sivistys- ja tulevaisuustoimiala

Syyslomaviikon lopussa oleva lauantai (vko 42): Lapsiperhelauantai

Muut sisällöt

Forssan seurakunta ja perusopetus

Maaliskuu: Seurakunnan pääsiäisnäytelmä

Lounais-Hämeen Musiikkiopisto

Marraskuu: Kuhankeittäjät- lapsi- ja nuorisokuoron isänpäiväkonsertti Työväentalon musiikkisalissa perjantaina ennen isänpäivää

Joulukuu: joulukonsertit

Toukokuu: Kuhankeittäjät- lapsi- ja nuorisokuoron äitienpäiväkonsertti Työväentalon musiikkisalissa perjantaina ennen äitienpäivää

Forssan ev.lut. seurakunta ja Lounais-Hämeen Musiikkiopisto

Marraskuu: Forssan seurakunnan valon ja musiikin illat Forssan kirkossa ja Koijärven kirkossa: musiikkiopiston oppilaita esiin-
tyy

Forssan kuorot ja Lounais-Hämeen Musiikkiopisto

Joulukuu: Forssan kuorojen yhteiskonsertti kirkossa: Musiikkiopisto osallistuu

Wahren-opisto

Marras-joulukuu: Keramiikka, aikuinen-
lapsi (6–10 v.)

Teemapäiviä

6.11. ruotsalaisuuden päivä: aloittaa pohjoismaisen kirjallisuusviikon

20.11. lapsen oikeuksien päivä (Unicefin lapsiystävällinen kunta, lasten oikeuksien sopimus)

14.2. ystävänpäivä

28.2. Kalevan päivä ja karjalaisuuden päivä

19.3. kirjaston päivä, Minna Canthin ja tasa-arvon päivä, huomioidaan aineistonäyttelyissä

Maaliskuu, vko 12: Syrjinnän ja rasismiin vastainen viikko

21.3. rasismiin vastainen päivä

9.5. Eurooppa-päivä

Ulkopuolisia sisällöntuottajia

KAVIn mediakasvatus: <https://kavi.fi/mediakasvatus/mediataitoviikko/>

Lapsen oikeuksien viikko: <https://www.lapsenoikeudet.fi/kampanja/lapsenoikeuksienviikko/>

Mediakasvatuskeskus Metka: <https://mediametka.fi/>

Mediakasvatusseura: <https://mediakasvatus.fi/>

Mediataitoviikko:

www.mediataitoviikko.fi/

MLL: <https://www.mll.fi/>

Pelikasvatus: <https://pelikasvatus.fi/>

Plan: <https://plan.fi/>

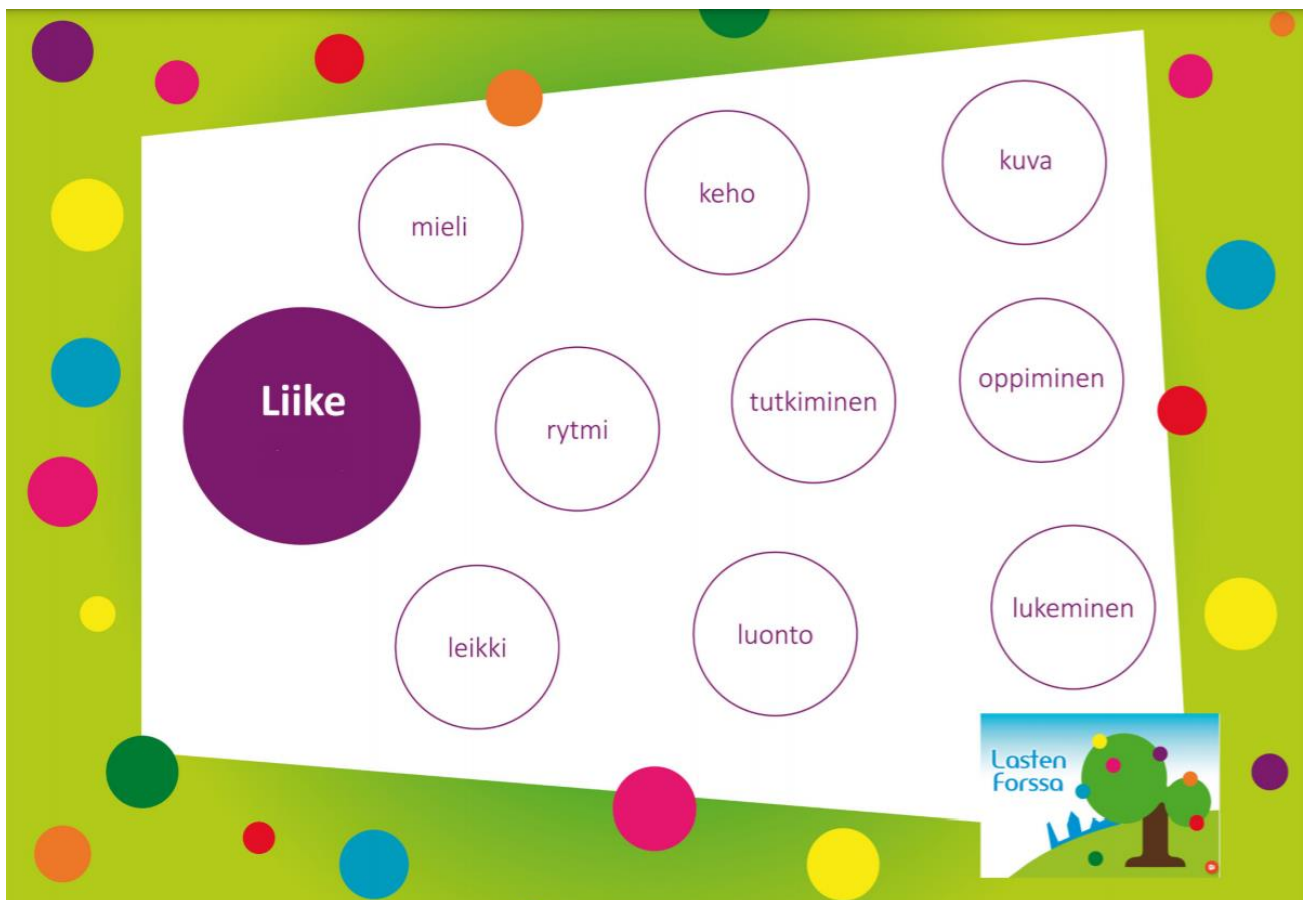
Pohjoismainen kirjallisuusviikko:

<https://www.nordisklitteratur.org/fi/>

Rasismmin vastainen viikko: <https://red-net.punainenristi.fi/rasismminvastainen-viikko>

Unicef: <https://www.unicef.fi/>

3.5 LIIKE

3.5.1 Liikkeen määritelmä ja tavoitteet

Liike voidaan jakaa kahteen merkityskenttään: mielenliikkeeseen ja liikuntaan. Molemmat ovat yhtä tärkeitä lapsen hyvinvoinnille. Fyysisellä liikkeellä on aina positiivisia vaikutuksia sekä mieleen että kehoon, ja jotkut lajit, kuten jooga, tanssi tai sirkus, selkeästi yhdistävät piirteitä sekä kulttuurista tai taiteesta että liikunnasta. Myös musiikki liikuttaa sekä soittajansa mieltä että kehoa tietyssä rytmissä, ja usein kuulijansakin. Mielenliikettä ja fyysistä liikuntaa ei voikaan selkeästi toisistaan erottaa.

Mielenliikkeeseen kuuluvat ajatukset, tunteet, mielialat ja ilmaisun monet muodot. Läpi ikäluokkien käsitellään yksilön merkityksellisyyttä yhteisössä. Mikä on oman itsen merkitys yhteisössä ja vastuu yhteisön jäsenenä?

Alle kouluikäiset harjoittelevat esimerkiksi tunteiden tunnistamista, ja lapsen tärkeyttä ja itsetuntoa vahvistetaan. Ajatusta "Minä riitän, minä olen tärkeä" tuetaan.

Perusopetusikäisillä mukaan tulee esimerkiksi mielenliikkeiden kuvaaminen kulttuurin ja taiteen muodoin. Toisella asteella

omien mielenliikkeiden ilmaisemista jatketaan ja sen rinnalla harjoitetaan esittävän kulttuurin analysointitaitoja mielenliikkeiden tulokulmasta.

Liikunnan merkityskentän tehtävänä on luoda edellytyksiä lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle sekä fyysistä aktiivisuutta edistävälle elämäntavalle.

Ennen kouluikää on tavoitteena innostaa lapsia liikkumaan monipuolisesti ja kokemaan liikunnan iloa sisällä ja ulkona ja kaikkina vuodenaikoina. Myös perhelii-kunta huomioidaan.

Peruskouluikäiset tutustuvat esimerkiksi erilaisiin liikuntamahdollisuuksiin. Aikuisen tehtävänä on mahdollistaa oppilaan liikkuva päivä.

Toisella asteella opettavien taitojen ja tietojen avulla on tavoitteena se, että opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Mahdollistetaan osittainen liikuntaharrastaminen myös koulupäivän aikana.

3.5.2 Liikkeen polku

Kaikille saavutettavat sisällöt

Varhaiskasvatus & perusopetus

Toukokuu: Helminpäivän laulajaiset Forssan torilla: varhaiskasvatus (musiikki) & perusopetus (tanssi)

Perusopetus

Toukokuu: Oppilaiden konsertti, Forssan keskuskoulu

Lukio & perusopetus

Helmikuu: Vanhojen tanssien tilaisuus alakoululaisille

Nuorisotoimi

Kesäkuu: Seutukunnallinen koulujen päästöstahtuma Forssassa: musiikkiesiintyjä, yhteistyökumppaneiden ohjelmaa (esim. valotyöpaja, tanssiesityksiä)

Kirjasto

Kokoelma ammattitaitoisesti valittua, laadukasta lapsille ja nuorille suunnattua aineistoa.

Satutuokioita ja satupassi alle kouluikäisille.

Lukupassi ja Kurttuuli-kierroksia esikoululaisille.

Kirja- ja musiikkivinkkausta (eri genreistä sekä uutuuksista), lukudiplomi sekä mediakasvatussisältöjä ala- ja yläkoululaisille sekä toisen asteen opiskelijoille.

Kirjasarjoja, lukuhaasteita, suosikkilistoja ala- ja yläkoululaisille.

Kirjailijavierailuja ala- ja yläkouluille sekä toisen asteen oppilaitoksiin.

Kirjaston käytön opastusta ja tukea tutkielman tekoon ja opiskeluun ala- ja yläkoululaisille.

Kirjasto, Kulttuuriyhdistys Kuvio ry

Toukokuun puolen välin jälkeen: Forssaviikko: Kehräämöllä kulttuuriohjelmaa

Muut sisällöt

Lounais-Hämeen Musiikkiopisto

Noin kerran kuukaudessa Musiikkiopiston oppilaat esiintyvät Oppilasilloissa.

Marraskuu: Koulukonsertit: ala- ja yläkoululaiset Musiikkiopiston oppilaat esiintyvät ala- ja yläkouluilla

Huhtikuu: Pienten solistien konsertit: nuorimmat oppilaat esiintyvät Musiikkiopiston tiloissa.

Huhtikuu: Kanteleryhmien konsertti Työväentalon musiikkisalissa

Huhtikuu: Koulukonsertit: ala- ja yläkoululaiset esiintyvät ala- ja yläkouluilla, pop-/jazz-puolen esiintyminen kouluilla

Toukokuu: Lukuvuoden päätöskonsertti

Lounais-Hämeen Musiikkiopisto ja nuorisotoimi

Joulu- ja toukokuu: Musiikkiopiston pop-jazz-bändin päätöskonsertti nuorisotilalla: esiintyjät 10–18 v.

Ulkopuolisia sisällöntuottajia

Elokuvaviikko:

<https://www.elokuvaviikko.fi/>

KAVIn Elokuvapolku:

<https://elokuvapolku.kavi.fi/>

Koulukino:

<https://www.koulukino.fi/etusivu>

OPH: Kouluikäisten terveyden polku: Liike on tärkeä: <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/kouluikäisten-terveyden-polku/liike-tarkea>

3.6 LAATU

3.6.1. Laadun määritelmä ja tavoitteet

Laatu, kvaliteetti, on ominaisuus. Laadukkaan kulttuuripalvelun, -tapahtuman tai -tuotteen ymmärretään syntyvän mm. siitä, että sen tekninen laatu on hyvä tai että se on toiminnallisesti sujuva ja miellyttävä. Laadun syntymiseen vaikuttaa lisäksi kulttuuripalvelun tai -tapahtuman fyysinen ympäristö, paikka, sekä se, onko palvelun, tapahtuman tai tuotteen taloudelliset seuraukset oikeassa suhteessa saatuun kokemukseen, hyötyyn tms. Käsitys laadusta syntyy jokaisen asiakkaan, kuluttajan

henkilökohtaisen kokemuksen kautta ja siitä, vastaako kulttuuripalvelu, -tapahtuma tai -tuote hänen odotuksiaan. Näihin ennako-odotuksiin onkin pyritty vaikuttamaan erilaisin markkinoinnin ja viestinnän keinoin.

Kokemus laadusta voi synnyttää myös tunteen merkityksellisyydestä ja/tai voimaannuttavuudesta ja siten se toimii myös terveyden ja hyvinvoinnin edistäjänä. Laadun kautta voidaan parantaa kulttuurista ja sosiaalista kestävyttä.

Ammattimaisesti tuotetun kulttuuripalvelun, -tapahtuman tai -tuotteen katsotaan useimmiten olevan laadukasta, korkeatasoista. Laadun kautta on mahdollista parantaa myös taloudellista kestävyyttä.

Tämän L-kirjaimen kautta tutustutetaan erityisesti yläasteen ja toisen asteen oppilaita ammattimaisesti tuotettuun

taiteeseen ja kulttuuriin. Toteutustapa voi olla esim. taidelaitosvierailu, johon sisältyy kulttuuritilaisuuteen (esim. konsertti, näytely, teatteriesitys) osallistuminen sekä tapaaminen ammattitaiteilijoiden kanssa. Kulttuurikokemuksen lisäksi oppilailla on mahdollisuus saada lisätietoa taiteesta ja kulttuurista ammattina.

3.6.2 Laadun polku

Kaikille saavutettavat sisällöt

Varhaiskasvatus

Vähintään kerran vuodessa: teatteriretki tai teatteriesitys (Forssan teatteri: vierailu 1–2 kertaa vuodessa, muita teatteriesityksiä)

Perusopetus

Alakoulu

Syyskuu: musiikkiesitys tai -työpaja alakouluihin

Tammikuu: kirjailijavieras tai kirjavinkkaus alakouluihin

Yläkoulu

Marraskuu: musiikkiesitys tai -työpaja yläkouluihin

Marraskuu (esimerkkiaika): 8. lk: Taidettaajat

Huhtikuu: Kirjailijavieras tai kirjavinkkaus yläkouluihin

Kerran vuodessa 7. luokkalaisten vierailu Forssan Teatteriin

Nuorisotoimi

Juhannuksen jälkeen kahden viikon ajan: Yön yli kestäviä kesäleirejä Jokioisten kunnan Pikku-Liesjärven leirikeskuksessa: vierailevia ohjaajia ja taiteilijoita (esim. sirkus, tanssityöpaja). 1. viikko 1.–4. lk: 2 yötä + 2 yötä, 2. viikko 1.–6. lk

Kirjasto

Kokoelma ammattitaitoisesti valittua, laadukasta lapsille ja nuorille suunnattua aineistoa.

Satutuokioita alle kouluikäisille.

Kirja- ja musiikkivinkkausta (eri genreistä tai aiheista, uutuuksista) ala- ja yläkoululaisille sekä toisen asteen opiskelijoille.

Kirjailijavierailuja ala- ja yläkouluille sekä toisen asteen oppilaitoksiin.

Forssan museo

Toukokuu: Menneisyyttä tutkimassa: Forssan museolla 6.-luokkalaisten toiminnallinen kierros, jossa tutustutaan arkeologiaan.

Ulkopuolisia sisällöntuottajia

Ateneum (Kansallisgalleria):

<https://ateneum.fi/>

Kansallismuseo:

<https://www.kansallismuseo.fi/>

Kansallisooppera ja kansallisbaletti:

<https://oopperabaletti.fi/>

Kansallisteatteri:

<https://kansallisteatteri.fi/>

Kiasma (nykytaiteen museo):

<https://ateneum.fi/>

Konserttikeskus:

<http://www.konserttikeskus.fi/>

Lukukeskus: <https://lukukeskus.fi/>

Musiikkitalo: <https://musiikkitalo.fi/>

3.7 LUONTO

3.7.1 Luonnon määritelmä ja tavoitteet

Luonto tarkoittaa maaperää sekä vesi- ja ilmakehää kasveineen ja eläimineen. Tieteessä luonnon tutkimus jakautuu elollisen luonnon tutkimukseen eli biologiaan ja elottoman luonnon tutkimukseen eli geotieteisiin. Luonnontieteellisen näkemyksen mukaan ihminen on myös osa luontoa. Arkielämässä luonto sisältää näin ollen usein myös ihmisen luoman kulttuuriympäristön, vaikka olettamuksena olisikin, että tarkoitetaan pääasiassa elollista luontoa.

Tämän L-kirjaimen yhteydessä lapsille ja nuorille avautuu erilaisia näkökulmia tutustua luontoon, tutkia kasveja, eläimiä,

luonnon ilmiöitä sekä kulttuuriympäristöämme ja siihen liittyvää perintöä. Mm. Forssan kansallinen kaupunkipuisto, Forssan museo sekä Luontomuseo tarjoavat oivia oppimisympäristöjä.

Tutustuminen elollisen luonnon monimuotoisuuteen myös luonnon- ja ympäristönsuojelun näkökulmista edistää ekologista kestävyyttä, jossa keskeistä on pyrkimys ympäristöä vähemmän kuormittaviin tuotanto- ja kulutustottumuksiin. Erilaisin luontoon liittyvin oppisisällöin voidaan edistää myös sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä.

3.7.2 Luonnon polku

Kaikille saavutettavat sisällöt

Varhaiskasvatus

Kerran vuodessa: Taidenäyttelyvierailu: esim. kierrätys- tai ympäristötaide

Perusopetus & kirjasto

Helmikuu: Uutisten viikko & Mediataito- viikko: esim. luonto- ja ympäristöuutisia

Nuorisotoimi

Helmikuu: Koko perheen laskiaisrieha laskiaistiistaina Linikkalan lammilla. Kulttuuriohjelmia, esim. valoshow

Kirjasto

Kokoelma ammattitaitoisesti valittua, laadukasta lapsille ja nuorille suunnattua.

Satutuokioita ja satupassi alle kouluikäisille.

Lukupassi ja Kurttuuli-kierroksia esikoululaisille.

Kirja- ja musiikkivinkkausta (eri genreistä sekä uutuuksista), lukudiplomi sekä mediakasvatussisältöjä ala- ja yläkoululaisille sekä toisen asteen opiskelijoille.

Kirjasarjoja, lukuhaasteita, suosikkilistoja ala- ja yläkoululaisille.

Kirjailijavierailuja ala- ja yläkouluille sekä toisen asteen oppilaitoksiin.

Kirjaston käytön ohjausta ja tukea tutkielman tekoon ja opiskeluun ala- ja yläkoululaisille.

Ulkopuolisia sisällöntuottajia

Euroopan kulttuuriperintöpäivät: [Kulttuuriympäristömme > Tervetuloa kulttuuriympäristöpäiville!\(kulttuuriymparistomme.fi\)](#)

Forssan kansallinen kaupunkipuisto: <https://www.forssa.fi/asuminen-ja-ymparisto/tekniset-palvelut/kadut-ja-puistot/puistot-ja-yleiset-alueet/kansallinen-kaupunkipuisto/>

Forssan museo: <http://www.forssanmuseo.fi/>

Forssan Luontomuseo: <http://luontomuseo.fi/>

Lounais-Hämeen luonnonsuojeluyhdistys ry: <https://www.sll.fi/lounais-hame/>

Luontoliiton verkkosivut: <http://www.luontoliitto.fi/>

Mediataitoviikko: www.mediataitoviikko.fi/materiaalit/

Metsähallituksen luontoon.fi-sivustolta löytyy runsaasti erilaisia luontokohteita: <https://www.luontoon.fi/etusivu>

Suomen luonnonsuojeluliiton verkkosivut: <https://www.sll.fi/>

Uutisten viikko: www.uutismediakasvatus.fi/uutistenviikko/

Ympäristö ja luonto opetushallituksen verkkosivuilla: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ymparisto-ja-luonto>

4. FORSSAN KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMAN (2021) PÄÄ- ASIAALLISET SISÄLLÖNTUOTTAJAT

Varhaiskasvatus:

<https://www.forssa.fi/kasvatus-ja-opetus/varhaiskasvatus/>

Perusopetus: <https://www.forssa.fi/kasvatus-ja-opetus/perusopetus/koulut/>

Nuorisotoimi: <https://www.forssa.fi/vapaa-aika-ja-matkailu/nuoriso/>

Forssan kirjasto: <https://www.forssa.fi/vapaa-aika-ja-matkailu/kirjasto/>

Forssan museo:

<http://www.forssanmuseo.fi/>

Forssan lasten ja nuorten kuvataidekoulu:

<https://www.forssa.fi/vapaa-aika-ja-matkailu/kuvataidekoulu/>

Katso myös: Lasten Forssa: <https://lastenforssa.fi/>

Lounais-Hämeen musiikkiopisto:

<https://www.forssa.fi/vapaa-aika-ja-matkailu/lounais-hameen-musiikkiopisto-1346236080/>

Wahre-opisto: <https://wahrenopisto.fi/>

Pieni teatterikoulu: <https://wahrenopisto.fi/taiteen-perusopetus/pieni-teatterikoulu/>

Kulttuuriyhdistys Kuvio ry / Leka – leikki ja kasvu, verkostomainen lastenkulttuurikeskus: www.kuvio.org

5. LÄHTEET

Forssan kulttuurikasvatuksen vuosikello 2021. Kulttuuriyhdistys Kuvio ry.

LOps2019: Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019. Opetushallitus.

Martela, Frank 2016: Leikki on aikuisten työtä. Leikkipäivä.fi. Viitattu 10.3.2021: <https://leikkipaiva.fi/tulevaisuudessa-leikki-on-aikuisten-tyota/>

VoxForssa 2019: Forssan varhaiskasvatussuunnitelma. Forssan kaupunki.

LIITE 1: KIRJASTOPOLKU

- tukee lukemaan oppimista, monilukutaitoa ja edistää lukuharrastusta

- kirjastolla on lapsia ja nuoria varten lastenkirjastotyöhön erikoistunutta henkilökuntaa suunnittelemassa ja tuottamassa kirjastopalveluita juuri tälle ikäryhmälle
- ao. henkilökunta pitää yllä myös kirjaston lapsille ja nuorille suunnattuja verkkosivuja, ks. <https://louna.finna.fi/Content/lapset> ja <https://louna.finna.fi/Content/nuoret>
- ja viestivät lapsille ja nuorille myös sosiaalisessa mediassa, mm. Instagram ja Facebook
- kirjasto tekee tiivistä yhteistyötä LEKAA eli verkostomaista lastenkulttuurikeskusta seutukunnalla hallinnoivan Kulttuuriyhdistys Kuvion kanssa
- sekä yhteistyötä Seinäjoen kaupunginkirjaston kanssa, jolla on valtakunnallinen lasten ja nuorten kirjastotyön kehittämistehtävä

Jokaiselle jotakin

- lapsia ja nuoria varten on omat tilat pääkirjastolla sekä heille suunnattu aineistokoelma, joka ulottuu myös kirjastoautoon
- lapsille ja nuorille on kokoelmassa myös vieraskielistä aineistoa sekä erityisaineistoja mm. lukemisesteisille
- kirjaston verkkosivuilta löytyy lapsille ja nuorille erilaisia vinkkilistoja, mutta pyynnöstä teemme myös muista aiheista/teemoista lukusuosituslistoja tai aineistopaketteja
- lainassa olevaa aineistoa voi varata maksutta

Vastasyntyneet

- lahjoitetaan kirja jokaiselle kaupungissa syntyvälle lapselle (neuvola yhteistyökumppanina)
- em. kirjan mukana seuraa lukemisen tärkeydestä kertova esite kirjallistoineen.
 - tauolla vuodet 2019-21, koska Lukukeskuksella koko maan kattava hanke asian tiimoilta.

Varhaiskasvatusikäiset

- tilauksesta päiväkotij- ja perhepäivähoitoryhmille ohjattuja kirjastokäyntejä, joihin voidaan liittää myös satutuokioita
- vakan käyttöön laadittu Satupassi
- satutunnit lauantaisin yli 3-vuotiaille lapsille pääkirjaston lastenosaston satuhuoneessa

Eskarit

- eskarilaisten Lukupassi, ks. <https://louna.finna.fi/themes/custom/files/esikoulun-lukupassi-kirjalista.pdf>
- eskarilaisten tutustuminen kirjastoautoon Kehräämöllä keväisin
- ns. Kurttuuli-kierros, jonka kautta opitaan kirjaston käyttöä ja tutustutaan aineistokokoelmaa

Perusopetus: alakoululaiset

- ekaluokkalaisille ns. Kurttuuli-kierros, jonka kautta opitaan kirjaston käyttöä ja tutustutaan aineistokokoelmaan
- kirjavinkkausta (eri genreistä tai uutuuskirjoista) sekä musavinkkausta ja pelivinkkaus
- Lukudiplomi eri luokka-asteille tehtävineen, ks. https://louna.finna.fi/Content/lapset_ja_nuoret_info#lanu_lukudiplomi
- järjestämme myös kirjailijavierailuita kouluille
- tilauksesta mm. alakoululaisten tutkielmatukea ja erilaisia mediakasvatustuokioita
- kirjastoauto käy kouluilla lukuvuoden aikana keskimäärin joka toinen viikko
- kirjassarjat alakouluille kulkevat myös kirjastoauton mukana, ks. lisätietoja <https://louna.finna.fi/List/815649>
- erilaisia lukuhaasteita lomien ajaksi

Perusopetus: yläkoululaiset

- kirjavinkkausta (eri genreistä tai uutuuskirjoista) sekä musavinkkausta ja pelivinkkaus
- Lukudiplomi eri luokka-asteille tehtävineen, ks. https://louna.finna.fi/Content/lapset_ja_nuoret_info#lanu_lukudiplomi
- järjestämme myös kirjailijavierailuita kouluille
- tilauksesta mm. yläkoululaisten tutkielmatukea ja erilaisia mediakasvatustuokioita, esim. vastuullinen valokuvaus, pelikasvatus
- kirjastoauto käy kouluilla lukuvuoden aikana keskimäärin joka toinen viikko
- kirjassarjat yläkouluille kulkevat myös kirjastoauton mukana, ks. lisätietoja <https://louna.finna.fi/List/819464>
- erilaisia lukuhaasteita lomien ajaksi

Toinen aste

- kirjavinkkausta (eri genreistä tai uutuuskirjoista) sekä musavinkkausta ja pelivinkkaus
- järjestämme myös kirjailijavierailuita kouluille

8.3.2021 / mj

LIITE 2: OMAN ALUEEN KULTTUURIKOHTEET

FORSSAN MUSEO

KIRJAVAN KANKAAN KAUPUNKI -perusnäyttely

Museon perusnäyttely Kirjavan kankaan kaupunki kertoo elämästä Forssassa ja sitä ympäröivällä maaseudulla 1800-luvulta 1970-luvulle.

Tarina alkaa ajasta, jolloin Jokioisten ja Wiksbergin mahtikartanoiden välissä oli vain joukko kyläpahasia. Vuonna 1838 Jokioisten kartanon verkatehtaan johtajaksi saatiin ruotsalainen Axel Wahren, tekstiilisuvun jälkikasvu, Euroopasta oppinsa saanut värjärimestari. Verkatehdas alkoi taas menestyä, mutta Wahren halusi enemmän. Vuonna 1847 hän perusti Kuhalankosken partaalle Kehräämön, joka sai nimekseen Forssa. Kehräämön ympärille alkoi kasvaa tehdaskylä, josta tuli kauppala ja myöhemmin kaupunki.

Kehräämö sai rinnalleen kutomon, lankavärjäämön ja kangaspainon. 1900-luvulle tultaessa Forssa oli Suomen johtavia teollisuuspaikkakuntia, jonka markkina-avalttina oli painettu puuvillakangas. Kylästä tuli kauppala. Vuonna 1934 Forssa-yhtiö ja Finlayson yhtyivät, kutomonalue sai katoilleen komeat Finlayson-kyllit, ja Finlayson sai itselleen kangaspainon, jonka yhteydessä alettiin myös suunnitella kangasmalleja.

Menestyvän teollisuuden ohella kauppalassa eli vahvana myös kotiseutu-idee, jonka innoittamana perustettiin Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistys v. 1923. Hankkeen takana oli nuori Esko Aaltonen - opettaja, historioitsija ja Forssan Lehden perustaja, josta myöhemmin kuultiin monissa yhteyksissä. Aaltosen tovereineen perustaman museoyhdistyksen koelmille perustuu tämä näyttely. 1960-luvulla kauppalasta tuli kaupunki. Tekstiilitehtaan lisäksi kaupunkiin saatiin toinen mahtava tehdas. Humpilan poika Armas Puolimatka perusti kaupunkiin Rakennusvalmisteeseen, valmistamaan betonielementtitaloja Suomeen ja Neuvostoliittoon. Näyttely ulottuu Rakennusvalmisteeseen myötä 1990-luvulle.

Historian virstanpylväiden ja teollisuuslaitosten jyhkeiden seinien suojissa ihmisistä ja heidän elämästään rakentui kaupungin todellisuus. Siitä kertoo Kirjavan kankaan kaupunki.

KUOSIKESKUS JA KOPS KUOSIKOULU

Forssan museon hoidossa olevan laajan painokangaskokoelman tallentamista ja esittelemistä varten perustetaan uusi avoin kokoelma- ja museokohde Kuosikeskus. Kuosikeskus rakennetaan Kehräämölle Lankavärjäämön (rak. 1853) tiloihin. Muutostyöt aloitettiin syksyllä 2020 ja Kuosikeskus avataan yleisölle kesällä 2021. Tavoitteena on saada ihanat, muistorikkaat kuosimallit entistä paremmin yleisön näkyville.

Kankaan painaminen alkoi Forssassa vuonna 1861 Forssa Oy:n toimintana. Seuraavina vuosikymmeninä Forssan kangasalalla toimi lukuisia eri yrityksiä. Yhtenä tunnetuimmista suomalaisen tekstiilibrändi Finlayson painoi kangasta Forssassa vuosina 1934 - 2009.

Vaiheikkaan yrityshistorian seurauksena Forssan museon kokoelmassa on tänä päivänä kattavasti suomalaisen painokankaan historiaa. Esimerkiksi Finlaysonin kokoelmassa on noin 100 vuoden ajalta satojatuhansia kuosimalleja ja luonnoksia yli 130 muotoilijalta.

KOPS Kuosikoulu on museopedagoginen projekti, jossa tuotetaan oppimateriaalia painokangasmuotoilusta ja pintasuunnittelusta koulujen käyttöön.

<http://www.forssanmuseo.fi/ajankohtaista/?newsid=602&newstitle=Finlayson+t%C3%A4ytt%C3%A4%C3%A4+200+vuotta%3A+Forssa+perustaa+Kuosikeskuksen>

RONTTISMÄEN TEHTAALAISMUSEO

Idyllisen Kalliomäen 2. linjalla sijaitseva Ronttismäen tehtaalaismuseo esittelee kolme asuinrakennusta ja ulkorakennuksen esimerkkinä tehtaalaisten asuinoloista 1870-luvulta 1930-luvulle. Tehtaalaismuseo on avoinna kesäisin ja muulloin tilauksesta. Kesäisin museoalueella on yhteislaulua ja muita pieniä tapahtumia.

Avoinna kesä-elokuussa. Keväisin ja syksyisin tilauksesta.

Lisää tietoa: <http://www.forssanmuseo.fi/>

FORSSAN KIRJASTO

Kirjaston kokoelmassa on n. 130 000 nidettä: erikielisiä kirjoja, sarjakuvia, lehtiä, kielikursseja, karttoja, musiikkiäänitteitä, nuotteja, elokuvia sekä tietokone- ja konsolipelejä. Sekä aikuis-tenosastolla että lasten ja nuorten osastolla on lukemisesteisten palvelupiste, josta voi lainata isotekstisiä kirjoja, selkokirjoja ja Celian aineistoja. E-aineistona tarjoamme kirjoja, lehtiä ja musiikkia. Kotiseutukokoelmaan voi tutustua kirjaston tiloissa. Sinne kerätään Forssaa käsittelevää aineistoa sekä forssalaisten henkilöiden julkaisemia teoksia. Kotiseutukirjailijoita ja heidän tuotantoaan esitellään Lounakirjailijat-tietokannassa.

Osastoilla on teemanäyttelyitä ajankohtaisista ja muista aiheista. Myös näyttelyaineistoja lainataan. Uutuushyllyssä esitellään uusimpia aineistoja.

Lisää tietoa: www.louna.finna.fi ja www.lounakirjailijat.net

FORSSAN KANSALLINEN KAUPUNKIPUISTO

Forssan kansallinen kaupunkipuisto kertoo vuosisataisen maaseutuympäristön nopeasta muutoksesta teollisuustoimintojen tyysijaksi. Forssassa on nähtävissä teollisuus- ja asuinrakentamisen historia vaiheineen ja rakennustapoineen.

Punatiilisten teollisuusrakennusten ympärille muodostui yhdyskunta, jonka osat; puistot, työväenasuinalueet, koulut, päiväkodit ja muut palvelurakennukset sekä johtajien huvilat muodostavat ainutlaatuisen kerroksellisen kaupunkirakenteen. Maisemallisina elementteinä ovat Loimijoen laakso ja sitä rajaava harju.

Kansallisen kaupunkipuiston status on huomionosoitus asukkaiden ja vierailijoiden käytössä olevalle yhteiselle ympäristölle. Se auttaa kaupunkilaisten käytössä olevien ympäristöjen kehittämistä ja arvostusta sekä tarjoaa virkistystä ja tapahtumia.

Kaupunkipuiston esite ja kartta: forssa-kkp-2020.pdf

FORSSAN EVANKELIS-LUTERILAINEN SEURAKUNTA (kirkot, kirkkomaat)

Forssan kirkko

I linja 4, Kalliomäki , 30100 Forssa

Forssan kirkko valmistui 1917 sisällissodan keskelle. Se vihittiin käyttöön 15.9.1918. Jo pitkään forssalaiset olivat halunneet omaa kirkkoa ja seurakuntaa. Vasta useiden kokousten ja tarmokkaiden valmistelujen jälkeen kirkon rakentaminen toteutui. Erityisesti vapaaherra Palmén vei hanketta eteenpäin ja järjesteli Forssa-Yhtiöltä lahjoituksia. Yhtiön avulla oli saatu jo hautausmaa-alue 1909, kappeli sinne Rudolf Meyerin lahjoittamana 1910 sekä pappila rakennetuksi tulevan kirkon viereen 1911.

Koijärven kirkko

Kojontie 94, 31130 Koijärvi

Kojolaiset olivat suunnitelleet omaa kirkkoa Kokon kylään. Piirustuksetkin olivat jo valmiina, mutta kustannukset pelottivat. Ratkaisuksi tuli uuden seurantalonsa muuttaminen kirkoksi, kun seurakunnan itsenäistyminen läheni. Rakennus tehtiin vuosina 1920–1922 metsänhoitaja M. J. Kallion piirustusluonnosten mukaan. Tämä Kojon seuratalo otettiin seurakunnan käyttöön ja vihittiin kirkoksi 16.12.1923. Vihkimisen toimitti Tampereen hiippakunnan piispa Jaakko Gummerus. Kirkon ulkosivuja korjattiin v. 1929–1930, ja 1953 sisäänkäynti muutettiin rakennuksen itäpäätyyn. Sisätilojen peruskorjaus tehtiin 1992 arkkitehti Sampo Kyanderin piirustusten pohjalta. Puukirkon ulkosivut saivat 1997 uuden vaalean värisävyn.

FORSSAN LUONTOMUSEO

Forssan luontomuseo esittelee Lounais-Hämeen luontoa ja luonnonsuojelutyötä. Museo sijaitsee Forssan Kehräämöalueella. Museossa on esillä noin 6.000 esinettä, mm. kattava kokonaisuus suomalaisista ja erityisesti lounaishämäläisistä linnuista ja nisäkkäistä.

Lisää tietoa:

Nettisivu: <https://www.sll.fi/lounais-hame/>

Facebook: https://www.facebook.com/pg/luontomuseo/about/?ref=page_internal

FORSSAN ELÄVIEN KUVIEN TEATTERI

Forssan Elävienkuvien Teatteri on maamme ensimmäinen maaseutuelokuvateatteri ja se on entisöity alkuperäiseen asuunsa.

Syys- ja kevätkaudella viikottaisia elokuvaensi-iltoja sekä baletti-, ooppera- ja konserttilähetyksiä ympäri maailmaa.

Teatteri toimii vuosittain järjestettävien kansainvälisten Mykkäelokuvafestivaalien päänäytämönä ja sitä on mahdollista vuokrata kokous- ja yksityiskäyttöön. Forssan Elävienkuvien teatterin lehtereille mahtuu 77 henkilöä.

Lisää tietoa: <http://www.elavienkuvienteatteri.fi/>

FORSSAN TEATTERI

Teatteri tarjoaa palan taivasta ja palan maata. Se vie satujen linnoihin ja arjen harmauteen. Teatterissa tapahtumat ovat melkein käsin kosketeltavissa, mutta kuitenkin hetkessä ohi. Jäljelle jää vahvoja tuntemuksia ja elämyksiä. Juuri siinä on teatterin viehäytys!

Forssan Teatteri on ammattijohtoinen harrastajateatteri, joka on toiminut nykyisessä muodossa vuodesta 1980 asti. Teatterin tavoitteena on tarjota laadukkaita ja mieleenpainuvia kulttuurielämyksiä lähialueen asukkaille. Teatteri elää ajan hengessä menneitä unohtamatta, ja viime vuosina tuotannossa onkin haluttu painottua erityisesti kotimaiseen nuoreen draamaan. Näyttämölle valmistuu joka vuosi jotain lapsille ja aikuisille – varmasti jotain jokaiselle.

Lisää tietoa: <http://www.forssanteatteri.fi/>

FORSSAN JULKISET TAIDETEOKSET JA MUISTOMERKIT

Forssassa on lukuisia patsaita, muistomerkkejä, muistolaattoja ja julkisia taideteoksia. Teosten tarkempiin tietoihin voi tutustua ja oman vierailureitin voi suunnitella alla olevien linkkien avulla.

Luettelo Forssan julkisista taideteoksista ja muistomerkeistä:

https://fi.wikipedia.org/wiki/Luettelo_Forssan_julkisista_taideteoksista_ja_muistomerkeist%C3%A4

Laura Lehenkarin Mattilan siniset -veistos: <http://www.forssanmuseum.fi/ajankohtaista/?newsid=618&newstitle=Laura+Lehenkarin+suunnittelema+%E2%80%9DMattilan+sini-set%E2%80%9D+-veistos+paljastettu>